

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ Σ.Τ.Ε. ΓΙΑ ΔΩΡΕΑΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (του Αλ. Αυλωνίτη)

Φρένο στα σχέδια για δίδακτρα

Το δικαστήριο ξεκαθαρίζει ότι δεν πρέπει οι φοιτητές να πληρώνουν για σπουδές ή βιβλία.

Αφήνει όμως τη δυνατότητα στην πολιτεία να βάλει δίδακτρα στα μεταπτυχιακά προγράμματα.

Υποχρεωτικά δωρεάν πρέπει να παρέχει το κράτος στους φοιτητές την ανώτατη εκπαίδευση, ανεξάρτητα από εισοδηματικά κριτήρια μέχρις ότου πάρουν το πτυχίο τους και αποκλείεται να τους ζητήσει δίδακτρα ή πληρωμή των βιβλίων σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης.

Αντίθετα, η πολιτεία θα μπορούσε να προβλέψει δίδακτρα μόνο σε μεταπτυχιακές σπουδές για να καλυφθεί το κόστος των σχετικών προγραμμάτων, υπό την προϋπόθεση να είναι περιορισμένα σε ύψος ώστε να μην εμποδίζει την πρόσβαση στην Παιδεία σε σπουδαστές με χαμηλή εισοδηματική ικανότητα.

Η Ολομέλεια του ΣτΕ, ερμηνεύοντας το άρθρο 16 του Συντάγματος για την Παιδεία, δέχθηκε ότι αυτή πρέπει να παρέχεται δωρεάν σε όλες τις βαθμίδες της, συμπεριλαμβανομένης και της Ανώτατης (Τριτοβάθμιας) Εκπαίδευσης.

Η δικαστική απόφαση βάζει έμμεσα «φρένο» στους κυβερνητικούς σχεδιασμούς για επιβολή διδάκτρων κ.λπ. σε διάφορες περιπτώσεις υπό προϋποθέσεις. Κι αυτό γιατί η Ολομέλεια ΣτΕ ξεκαθαρίζει ότι σύμφωνα με το Σύνταγμα, «περιεχόμενο της δωρεάν παιδείας στην Ανώτατη Εκπαίδευση είναι η ανεξάρτητα από εισοδηματικά κριτήρια μη συμμετοχή των φοιτητών στο κόστος

λειτουργίας και παροχής του εκπαιδευτικού έργου διά της καταβολής διδάκτρων, καθώς και η δωρεάν προμήθεια και παροχή των αναγκαίων διδακτικών μέσων (βιβλία κ.λπ.)».

Το δικαίωμα για δωρεάν παιδεία -τονίζει το ΣτΕ- «εκτείνεται σε όλη τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών, οι οποίες περατώνονται με τη λήψη του πτυχίου». Επομένως, για το διάστημα αυτό το κράτος δεν μπορεί να επιβαρύνει οικονομικά όσους σπουδάζουν.

Ωστόσο, η Ολομέλεια δέχθηκε ότι όταν θεσπίστηκε στο Σύνταγμα του 1975 το κοινωνικό δικαίωμα της δωρεάν παιδείας, ο νομοθέτης είχε υπόψη του το θεσμικό πλαίσιο και το κόστος λειτουργίας προπτυχιακών σπουδών, ενώ απουσίαζαν σχεδόν από τα ελληνικά πανεπιστήμια οι μεταπτυχιακές σπουδές.

Ναι υπό όρους

Ετσι, το ΣτΕ έκρινε ότι για τις μεταπτυχιακές σπουδές και την εκπόνηση διδακτορικής εργασίας, εναπόκειται στην πολιτεία να εκτιμήσει εάν πέρα από την κρατική επιχορήγηση, πρέπει να επιβληθούν δίδακτρα για να καλυφθεί το κόστος Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών. Όμως, στην περίπτωση αυτή η πολιτεία οφείλει να λάβει υπόψη της εισοδηματικά κριτήρια.

Η Ολομέλεια, απορρίπτοντας αίτηση ακύρωσης του πανεπιστημιακού καθηγητή Γ. Κατρούγκαλου, έκρινε συνταγματικό τον ν. 3685/08 που προέβλεπε τη δυνατότητα επιβολής διδάκτρων σε ΠΜΣ και σχετική υπουργική απόφαση του 2009.

Μειοψηφία-Καθόλου επιβαρύνσεις ζήτησαν έξι δικαστές

Έξι ανώτατοι δικαστές μειοψήφησαν υποστηρίζοντας την απόλυτη δωρεάν παιδεία και για ΠΜΣ και υπογραμμίζοντας ότι το Σύνταγμα κατοχυρώνει ανεπιφύλακτα το σχετικό δικαίωμα σε όλες τις βαθμίδες και αποτελεί τη σχετική εξέλιξη του σχετικού αρχαιότερου κοινωνικού δικαιώματος στη συνταγματική ιστορία της χώρας (μάλιστα από τον 6ο π.Χ. αιώνα χρονολογείται το πρώτο παγκοσμίως νομοθέτημα για δωρεάν παιδεία). Κατά τη μειοψηφία, η δωρεάν παιδεία δεν αφορά μόνο τα προγράμματα

σπουδών που είχε υπόψη του ο νομοθέτης όταν θέσπισε το Σύνταγμα του 1975, αλλά και όσα μεταγενέστερα προσιδιάζουν στις απαιτήσεις της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας και σύμφωνα με τις εκάστοτε κρατούσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες.

Αλέξανδρος Αυλωνίτης

Πηγή/φωτό: Έθνος